

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ**

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО
ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ**

07.03.2024

м. Харків

№ 70/3-рк/к

**КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО
«ЧОРНУХИ КОМУНГОСП»**
(інформація з обмеженим доступом)
Ch.com@ukr.net

Про припинення дій, що містять
ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

- (1) Східним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) за результатом здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції відповідно до статті 3 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» встановлено наступне.
- (2) КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП» (далі – КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП», ПІДПРИЄМСТВО) є юридичною особою, ідентифікаційний код юридичної особи – (інформація з обмеженим доступом), дата проведення державної реєстрації – 30.10.2009, місцезнаходження: (інформація з обмеженим доступом); основний вид діяльності - (інформація з обмеженим доступом).
- (3) У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП» є суб'єктом господарювання.

Визначення ознак монопольного (домінуючого) становища

- (4) Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики, встановлено наступне.

Об'єкт аналізу щодо визначення ознак монопольного (домінуючого) становища

- (5) Відповідно до пункту 3.1. Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

- (6) Об'єктами аналізу є:
- послуга з централізованого водовідведення;
 - КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП» - суб'єкт господарювання, який надає послугу з централізованого водовідведення.
- (7) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (8) Згідно з статтею 5 Закону України «Про природні монополії», відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, зокрема, централізованого водовідведення.
- (9) Відповідно до частини першої статті 7 Закону України «Про природні монополії» діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, визначених у статті 5 цього Закону, а також діяльність суб'єктів господарювання на суміжних ринках підлягає ліцензуванню відповідно до закону.
- (10) КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП» здійснює господарську діяльність з централізованого водовідведення на підставі ліцензії, виданої ПОЛТАВСЬКОЮ ОБЛАСНОЮ ДЕРЖАВНОЮ АДМІНІСТРАЦІЄЮ 02.11.2015 № 570.
- (11) Отже, КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП» у розумінні статті 1 Закону України «Про природні монополії» є суб'єктом природної монополії.
- (12) Споживачами послуги з централізованого водовідведення є фізичні та юридичні особи, які отримують або мають намір отримувати послугу з централізованого водовідведення.
- (13) Відповідно до інформації, наданої КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП» листами від 05.01.2024 № 16 (вх. від 05.01.2024 № 70-01/35), від 09.02.2024 № 27 (вх. від 12.02.2024 № 70-01/272), кількість споживачів послуги з централізованого водовідведення становила:
- за 2021 рік: населення – 340 осіб, бюджетні організації – 5 осіб, інші суб'єкти господарювання – 4 особи;
 - за 2022 рік: населення – 340 осіб, бюджетні організації – 5 осіб, інші суб'єкти господарювання – 4 особи;
 - за 2023 рік: населення – 340 осіб, бюджетні організації – 5 осіб, інші суб'єкти господарювання – 4 особи.
- (14) Послуга з централізованого водовідведення надається КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП» на підставі договору про надання послуг з централізованого постачання холодної води і водовідведення, укладеного із споживачами.

Визначення переліку товарів (робіт, послуг) щодо яких має визначатись монопольне (домінуюче) становище

- (15) Відповідно до пункту 4.1. Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарних

груп, які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

- (16) Товаром, щодо якого визначаються ознаки монопольного (домінуючого) становища Підприємства, є послуга з централізованого водовідведення, яка надається КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП» на платній основі.

Визначення товарних меж ринку

- (17) У відповідності до пункту 5.1 Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого. Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) за показниками взаємозамінності, окремими з яких є наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи), відсутність суттєвої різниці в цінах, подібність якісних показників, взаємозамінність товарів з точки зору їх виробництва.
- (18) Відповідно до частини першої статті 1 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» (в редакції Закону, що була чинною з 21.06.2017 по 07.08.2023), водовідведення – діяльність із збирання, транспортування та очищення стічних вод за допомогою систем централізованого водовідведення або інших споруд відведення та/або очищення стічних вод; централізоване водовідведення – господарська діяльність із відведення та очищення стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення; підприємство централізованого водовідведення – суб'єкт господарювання, що здійснює експлуатацію об'єктів/систем централізованого водовідведення.
- (19) Відповідно до частини першої статті 1 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод» (чинний з 07.08.2023) система централізованого водовідведення – сукупність об'єктів водовідведення для централізованого відведення, збирання, транспортування, очищення та скидання стічних вод, оброблення та утилізації осадів стічних вод населеного пункту.
- (20) Відповідно до інформації КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП», наданої листом від 05.12.2023 № 136 (вх. від 06.12.2023 № 70-01/2597), система централізованого водовідведення знаходиться у користуванні ПІДПРИЄМСТВА на підставі рішення вісімнадцятої позачергової сесії шостого скликання ЧОРНУХИНСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ від 19.09.2012 «Про затвердження тарифів на централізоване водовідведення», яким КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП» визначено виконавцем послуги з централізованого водовідведення.
- (21) Відповідно до пункту 2 частини першої статті 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» (із змінами) послуга з централізованого водовідведення є комунальною послугою.
- (22) Згідно із пунктом 5 частини другої статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» (із змінами) виконавцем послуги з централізованого водовідведення є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водовідведення.
- (23) Згідно з пунктом 1 Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630 «Про затвердження Правил надання послуг з

централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення та типового договору про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення» (чинна до 01.05.2022) (далі – Правила № 630) Правила № 630 регулювали відносини між суб'єктом господарювання, предметом діяльності якого є надання житлово-комунальних послуг, і фізичною та юридичною особою, яка отримує або має намір отримувати послуги з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення.

- (24) Відповідно до пункту 2 Правил № 630, централізоване водовідведення – послуга, спрямована на задоволення потреб споживача у відведенні стічних вод, яка надається виконавцем з використанням внутрішньобудинкових централізованих систем водовідведення.
- (25) З 01.05.2022 набрали чинності Правила надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» (далі – Правила № 690).
- (26) Відповідно до пункту 1 Правил № 690, ці правила регулюють відносини між суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення (далі – виконавець), та індивідуальним і колективним споживачем (далі – споживач), який отримує або має намір отримувати послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (далі – послуги), а також визначеною власником (співвласниками) особою, що здійснює розподіл обсягів послуг.
- (27) Правила користування системами централізованого питного водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, які затверджені наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27.06.2008 № 190, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07.10.2008 за № 936/15627 (зі змінами) (далі – Правила № 190) регулюють відносини між КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП», як суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність у сфері централізованого водовідведення та усіма споживачами цих послуг.
- (28) Відповідно до пункту 6 розділу I Правил приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення, затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 01.12.2017 № 316, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 15.01.2018 за № 56/31508 (далі – Правила приймання стічних вод № 316), виконавець послуг з централізованого водовідведення укладає зі споживачем договір за умови, що мережа водовідведення та очисні споруди системи централізованого водовідведення мають резерв пропускної спроможності. Виконавець приймає стічні води споживача до системи централізованого водовідведення за умови, що показники якості стічних вод споживача відповідають вимогам цих Правил, місцевих правил приймання та умовам укладеного з виконавцем договору.
- (29) Пунктом 10 розділу I Правил приймання стічних вод № 316 визначено, що приймання стічних вод споживачів до системи централізованого водовідведення або безпосередньо на очисні споруди системи централізованого водовідведення здійснюється виключно за договорами.
- (30) Виконавець послуг з централізованого водовідведення встановлює кожному конкретному споживачу вимоги до скиду стічних вод до системи централізованого

водовідведення на підставі вимог Правил приймання стічних вод № 316, а також місцевих правил приймання стічних вод.

- (31) Отже, послуга з централізованого водовідведення не має взаємозамінних товарів.
- (32) Відповідно до пункту 4 рішення вісімнадцятої позачергової сесії шостого скликання ЧОРНУХИНСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ від 19.09.2012 «Про затвердження тарифів на централізоване водовідведення», затверджено тарифи на послугу з централізованого водовідведення, що надається КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП».
- (33) Послуга з централізованого водовідведення надається ПІДПРИЄМСТВОМ на платній основі, а отже, є товаром.
- (34) Таким чином, товарними межами ринку є послуга з централізованого водовідведення.

Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (35) Відповідно до пункту 6.1 Методики, територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (36) Отримання послуги з централізованого водовідведення можливе лише у суб'єкта господарювання, який провадить діяльність з централізованого водовідведення на певній території.
- (37) КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП» листами від 22.11.2023 № 131 (вх. від 24.11.2023 № 70-01/2484) та від 05.12.2023 № 136 (вх. від 06.12.2023 № 70-01/2597) повідомило Відділення, що надає послугу з централізованого водовідведення в межах території смт Чорнухи Лубенського р-ну Полтавської обл., на якій розташовані мережі централізованого водовідведення, що знаходяться у користуванні ПІДПРИЄМСТВА.
- (38) Отже, територіальними (географічними) межами ринку послуги з централізованого водовідведення є територія смт. Чорнухи Лубенського р-ну Полтавської обл., на якій розташовані мережі централізованого водовідведення, що перебувають у користуванні КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП».

Визначення часових меж ринку

- (39) Відповідно до пункту 7.1 Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (40) За інформацією КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП», наданою листами від 05.01.2024 № 16 (вх. від 05.01.2024 № 70-01/35), від 09.02.2024 № 27 (вх. від 12.02.2024 № 70-01/272), обсяг наданої ПІДПРИЄМСТВОМ послуги з централізованого водовідведення становив:
 - за 2021 рік: населенню – 41 142 грн., бюджетним організаціям – 22 550 грн., іншим суб'єктам господарювання – 36 952 грн.;
 - за 2022 рік: населенню – 40 525 грн., бюджетним організаціям – 25 578 грн., іншим суб'єктам господарювання – 59 963 грн.;
 - за 2023 рік: населенню – 30 300 грн., бюджетним організаціям – 12 700 грн., іншим суб'єктам господарювання – 2 900 грн.
- (41) Часовими межами ринку послуги з централізованого водовідведення визначено період 2021-2023 років. В зазначений період структура вказаного ринку не змінювалась.

Визначення бар'єрів для вступу на ринок

- (42) Відповідно до пункту 9.2. Методики, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (43) Бар'єрами вступу потенційних конкурентів на ринок послуги з централізованого водовідведення є обмеження, пов'язані з необхідністю наявності ліцензії на здійснення господарської діяльності з централізованого водовідведення, наявність системи централізованого водовідведення.

Установлення ознак монопольного (домінуючого) становища

- (44) Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, зокрема, якщо, на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.
- (45) ПІДПРИЄМСТВО у визначених територіальних межах не має конкурентів на ринку послуги з централізованого водовідведення, а відтак споживачі даної послуги не мають можливості отримувати цю послугу від інших суб'єктів господарювання.
- (46) Враховуючи викладене, відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП» протягом періоду 2021-2023 років мало ознаки суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуги з централізованого водовідведення в межах смт Чорнухи Лубенського р-ну Полтавської обл., де розташовані мережі централізованого водовідведення, що перебувають у користуванні КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП».

Нормативно-правове регулювання

- (47) Відповідно до частини четвертої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень здійснюються органами Антимонопольного комітету України.
- (48) Одним із завдань Антимонопольного комітету України є участь у формуванні та реалізації конкурентної політики, зокрема в частині здійснення контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції, в тому числі під час прийняття органами влади, органами місцевого самоврядування, органами адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи) будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-яких інших дій чи бездіяльності.
- (49) Положеннями статті 13¹ Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» (в редакції Закону, що була чинною з 21.06.2017 по 07.08.2023) визначено наступне:
- Місцеві правила приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення населеного пункту встановлюють вимоги щодо приймання стічних вод населеного пункту;
 - Місцеві правила розробляються на підставі та з урахуванням вимог правил приймання стічних вод та порядку визначення розміру плати, що справляється за понаднормативні скиди стічних вод до систем централізованого водовідведення, затверджених

центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, і затверджуються відповідними органами місцевого самоврядування;

- Місцеві правила не можуть передбачати обов'язок фізичних чи юридичних осіб щодо отримання будь-яких дозволів, погоджень або інших документів дозвільного характеру, а також надавати повноваження органам державної влади, органам місцевого самоврядування, їх посадовим особам, підприємствам, установам, організаціям, утвореним такими органами, щодо видачі дозвільних документів.

- (50) З 07.08.2023 набрав чинності Закон України «Про водовідведення та очищення стічних вод».
- (51) Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод» до повноважень органів місцевого самоврядування у сфері водовідведення належить, зокрема, затвердження місцевих правил приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення населеного пункту; затвердження місцевих правил збирання, транспортування та очищення стічних вод у населеному пункті від об'єктів, які не приєднані до систем централізованого водовідведення.
- (52) Згідно із частиною третьою статті 13 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод» місцеві правила збирання, транспортування та очищення стічних вод у населеному пункті від об'єктів, які не приєднані до систем централізованого водовідведення, включають: вимоги до транспортного засобу для збирання та перевезення стічних вод; затвержені графіки та маршрути для перевезення стічних вод; затвержені місця для приймання та очищення стічних вод; визначення механізму контролю за збиранням, транспортуванням та прийманням на очищення стічних вод від об'єктів, які не приєднані до системи централізованого водовідведення.
- (53) Згідно із частиною четвертою статті 13 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод» місцеві правила у сфері водовідведення не можуть передбачати обов'язок фізичних чи юридичних осіб щодо отримання будь-яких дозволів, погоджень або інших документів дозвільного характеру, а також надавати повноваження органам місцевого самоврядування, їх посадовим особам, підприємствам, установам, організаціям, утвореним такими органами, щодо видачі дозвільних документів.
- (54) До 21.05.2017 діяли Правила приймання стічних вод підприємств у комунальні та відомчі системи каналізації населених пунктів України, затвержені наказом Державного комітету України з будівництва та архітектури (далі – Держбуд) від 19.02.2002 № 37, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 26.04.2002 за № 403/6691 поширювались на комунальні підприємства водопровідно-каналізаційного господарства міст і селищ України та інші підприємства, що мають на балансі системи місцевого водопроводу та каналізації (далі – Водоканали), та на всі підприємства, установи, організації незалежно від форм власності й відомчої належності, які скидають свої стічні води в системи каналізації населених пунктів (далі – Підприємства) (далі – Правила приймання стічних вод № 37).
- (55) Пунктом 1.4. Правил приймання стічних вод № 37 визначено, що стічні води Підприємств – усі види стічних вод, що утворилися внаслідок їхньої діяльності після використання води в усіх системах водопостачання (господарсько-питного, технічного, гарячого водопостачання тощо), а також поверхневі та дощові води з території Підприємства (з урахуванням субабонентів).
- (56) Відповідно до пункту 1.5. Правил приймання стічних вод № 37, на підставі цих Правил та Інструкції про встановлення та стягнення плати за скид промислових стічних вод у системи каналізації населених пунктів, затвердженої наказом Держбуду від 19.02.2002

№ 37, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 26.04.2002 за № 402/6690, Водоканали розробляють місцеві Правила приймання стічних вод підприємств у систему каналізації населеного пункту (далі – місцеві Правила приймання), у яких установлюються допустимі концентрації для кожної забруднюючої речовини, що може скидатися Підприємствами в систему каналізації, а також відображаються місцеві особливості приймання стічних вод Підприємств у міську каналізацію.

- (57) Згідно із пунктом 1.6. Правил приймання стічних вод № 37, місцеві Правила приймання згідно з Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» затверджують виконавчі органи місцевих рад за поданням Водоканалів після погодження з територіальними органами Мінекоресурсів та Міністерства охорони здоров'я України. Місцеві Правила приймання є обов'язковими для всіх Підприємств, яким Водоканали надають послуги з водовідведення та які розташовані на території даної місцевої ради.
- (58) Пунктом 6.1. Правил приймання стічних вод № 37 визначено, що підключення нових абонентів до системи каналізації дозволяється лише за наявності проекту приєднання до мереж каналізації населеного пункту, розробленого у відповідності до чинних норм проектування та узгодженого з Водоканалом у встановленому порядку. Приймання стічних вод Підприємств у систему каналізації здійснюється за договорами.
- (59) Відповідно до пункту 6.2. Правил приймання стічних вод № 37, Підприємства, які приєднані до системи каналізації, для укладання договору про приймання стічних вод подають Водоканалу не менше ніж за місяць до початку скиду стічних вод або закінчення терміну попереднього договору:
- лист-заявку на укладення договору на скид стічних вод із зазначенням пропонованих до приймання у каналізацію об'ємів стічних вод, графіка їх скиду та характеристикою складу стічних вод за кожним з випусків;
 - генплан об'єкта в масштабі 1:500 з каналізаційними мережами та випусками до міської каналізації;
 - індивідуальні норми водоспоживання та водовідведення на одиницю продукції або послуг;
 - паспорт водного господарства.
- (60) У місцевих Правилах приймання можуть бути передбачені додаткові вимоги до укладення договору, які враховують місцеві особливості.
- (61) З 02.02.2018 набрали чинності Правила приймання стічних вод № 316, які поширюються на суб'єктів господарювання, що провадять господарську діяльність з централізованого водовідведення (відведення та/або очищення стічних вод) (далі – виконавці), на юридичних осіб незалежно від форм власності та відомчої належності, фізичних осіб-підприємців, фізичних осіб, які провадять незалежну професійну діяльність і взяті на облік як самозайняті особи у контролюючих органах згідно з Податковим кодексом України, які використовують воду (у тому числі питну) для виробництва товарів та надання послуг та скидають стічні води до систем централізованого водовідведення або безпосередньо у очисні споруди системи централізованого водовідведення виконавця (далі – споживачі).
- (62) Пунктом 3 розділу I Правил приймання стічних вод № 316 визначено, що терміни, що використані у цих Правилах використовуються у таких значеннях, зокрема, стічна вода – вода, що утворилася в процесі господарсько-побутової і виробничої діяльності (крім шахтної, кар'єрної і дренажної води), а також відведена із забудованої території, на якій вона утворилася внаслідок атмосферних опадів. Інші терміни, що використовуються у цих Правилах, вживаються у значеннях, наведених у Водному кодексі України,

Законах України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення», «Про житлово-комунальні послуги», «Про захист прав споживачів» та Правилах № 190.

- (63) Відповідно до пункту 4 розділу I Правил приймання стічних вод № 316, місцеві правила приймання затверджуються органами місцевого самоврядування та є обов'язковими для виробників та споживачів.
- (64) Пунктом 6 розділу I Правил приймання стічних вод № 316 визначено, що Виконавець укладає зі споживачем договір за умови, що мережа водовідведення та очисні споруди системи централізованого водовідведення мають резерв пропускнуєї спроможності. Виконавець приймає стічні води споживача до системи централізованого водовідведення за умови, що показники якості стічних вод споживача відповідають вимогам цих Правил, місцевих правил приймання та умовам укладеного з виконавцем договору.
- (65) Відповідно до пункту 9 розділу I Правил приймання стічних вод № 316, приєднання споживачів до систем централізованого водовідведення здійснюється згідно з вимогами пунктів 4.1-4.6 розділу IV Правил № 190.
- (66) Відповідно до статті 1 Закону України «Про дозвільну систему в сфері господарської діяльності», документ дозвільного характеру – дозвіл, висновок, рішення, погодження, свідоцтво, інший документ в електронному вигляді (запис про наявність дозволу, висновку, рішення, погодження, свідоцтва, іншого документа в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань), який дозвільний орган зобов'язаний видати суб'єкту господарювання у разі надання йому права на провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності та/або без наявності якого суб'єкт господарювання не може проваджувати певні дії щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності.
- (67) Статтею 4 Закону України «Про дозвільну систему в сфері господарської діяльності» передбачено, що виключно законами, які регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру, встановлюються: необхідність одержання документів дозвільного характеру та їх види; дозвільний орган, уповноважений видавати документ дозвільного характеру.
- (68) Враховуючи зазначене, місцеві правила приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення відповідно до вимог Правил приймання стічних вод № 316, затверджених центральним органом виконавчої влади, не можуть передбачати обов'язок фізичних чи юридичних осіб щодо отримання будь-яких дозволів.

Обставини

- (69) Відділенням встановлено, що відповідно до інформації ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ ЧОРНУХИНСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ, наданої листами від 27.10.2023 № 03-07/1605 (вх. № 70-01/2275 від 31.10.2023) та від 13.12.2023 № 03-07/1807 (вх. № 70-01/2657 від 14.12.2023) пунктом 3 рішення вісімнадцятої позачергової сесії шостого скликання ЧОРНУХИНСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ від 19.09.2012 «Про затвердження тарифів на централізоване водовідведення» затверджено Правила приймання стічних вод в каналізаційну мережу смт. Чорнухи (далі – Місцеві правила приймання стічних вод).
- (70) За інформацією ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ ЧОРНУХИНСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ, наданою листом від 13.12.2023 № 03-07/1807 (вх. № 70-01/2657 від 14.12.2023), рішення вісімнадцятої позачергової сесії шостого скликання ЧОРНУХИНСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ від 19.09.2012 «Про затвердження тарифів на централізоване водовідведення» було чинним станом на 13.12.2023.

- (71) Відповідно до розділу «Перелік термінів та скорочень» Місцевих правил приймання стічних вод, Абонент – підприємства, установи, організації, незалежно від форм власності й відомчої належності, а також фізичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності, які скидають стічні води в системи каналізації населених пунктів; Стічні води Абонента – усі види стічних вод, що утворилися внаслідок їхньої діяльності (з урахуванням Субабонентів) після використання води в усіх системах водопостачання (господарсько-питного, гарячого, технічного тощо), з усіх джерел водопостачання, а також поверхневі та дощові води з території Абонента (з урахуванням Субабонентів).
- (72) Згідно з пунктом 1.2. Місцевих правил приймання стічних вод, Правила є обов'язковими для Абонентів усіх видів власності, що відводять стічні води в систему каналізації смт Чорнухи.
- (73) Відповідно до пункту 1.4. Місцевих правил приймання стічних вод, Правила містять, зокрема, права та обов'язки КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП» і Абонентів, які користуються послугами каналізації.
- (74) Згідно з пунктом 1.5. Місцевих правил приймання стічних вод, взаємовідносини між КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП» і Абонентами регламентує «Договір про надання послуг з водопостачання та водовідведення», а також дані правила і нормативні акти, що діють у період дії договору.
- (75) Відповідно до пункту 1.6. Місцевих правил приймання стічних вод, при здійсненні контролю за скиданням Абонентом стічних вод у каналізаційну мережу КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП» керується цими правилами.
- (76) Пунктом 5.2. Місцевих правил приймання стічних вод визначено, що Абоненти, які приєднані до системи каналізації, для укладення договору та одержання дозволу (Додаток № 1) про приймання стічних вод подають КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП» не менше ніж за місяць до початку скиду стічних вод або закінчення терміну попереднього договору: лист-заявку на укладення договору на скид стічних вод із зазначенням пропонуваного до приймання у каналізацію об'ємів стічних вод, графіка їх скиду та характеристикою складу стічних вод за кожним з випусків.
- (77) Згідно з пунктом 5.3. Місцевих правил приймання стічних вод, при розгляді матеріалів на одержання дозволу на скидання стічних вод Абонент зобов'язаний дозволити КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП»: обстежити об'єкт і відібрати проби стічних вод; детально ознайомитися з технологією виробництва та одержати необхідну технологічну документацію.
- (78) Відповідно до інформації ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ ЧОРНУХИНСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ, наданої листом від 27.10.2023 № 03-07/1605 (вх. № 70-01/2275 від 31.10.2023) Місцеві правила приймання стічних вод розроблені КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП».
- (79) Згідно із інформацією, наданою КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП» листом від 05.01.2024 № 16 (вх. від 05.01.2024 № 70-01/35), ПІДПРИЄМСТВОМ були розроблені Місцеві правила приймання стічних вод та надано копію бланку дозволу на скидання виробничих стічних вод у систему каналізації смт Чорнухи.
- (80) Отже, КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП» розроблено Місцеві правила приймання стічних вод, якими передбачено вимогу до абонентів – суб'єктів господарювання підприємств, установ, організації, незалежно від форм власності й відомчої належності, фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності, які скидають стічні води в систему каналізації щодо отримання дозволу на скидання стічних вод у ПІДПРИЄМСТВО.

- (81) Згідно із частинами першою та другою статті 1 Закону України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності», затверджено Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності згідно з додатком. Термін «документ дозвільного характеру» вживається у значенні, наведеному у Законі України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності».
- (82) Частиною третьою статті 1 Закону України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності» визначено, що забороняється вимагати від суб'єктів господарювання отримання документів дозвільного характеру, які не внесені до Переліку, затвердженого цим Законом.
- (83) У Переліку документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності, затвердженого Законом України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності», такий документ, як «Дозвіл на скидання стічних вод» відсутній.
- (84) Відтак, Місцеві правила приймання стічних вод не можуть передбачати обов'язок фізичних чи юридичних осіб щодо отримання будь-яких дозволів або інших документів дозвільного характеру, а також надавати повноваження підприємствам, утвореним органами місцевого самоврядування щодо видачі дозвільних документів.
- (85) Отже, наявність у Місцевих правилах приймання стічних вод вимоги для суб'єктів господарювання підприємств, установ, організацій, фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності, які скидають стічні води в системи каналізації, щодо отримання у КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП» дозволу на скидання стічних вод, не передбачено чинним законодавством України, а саме: Законами України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення», «Про водовідведення та очищення стічних вод» «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності» та Правилами приймання стічних вод № 316.
- (86) Дії КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП» щодо розроблення Місцевих правил приймання стічних вод в яких передбачена вимога щодо отримання абонентами дозволу на скидання стічних вод, що не відповідає чинному законодавству України, були б неможливі за умов існування значної конкуренції на ринку послуги з централізованого водовідведення, адже в такому випадку споживачі мали б можливість обирати між кількома виконавцями, і у разі ущемлення їх інтересів могли б обрати іншого виконавця таких послуг.
- (87) Відповідно до інформації КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП», наданої листами від 05.01.2024 № 16 (вх. від 05.01.2024 № 70-01/35), від 09.02.2024 № 27 (вх. від 12.02.2024 № 70-01/272), кількість споживачів ПІДПРИЄМСТВА послуги з централізованого водовідведення не змінювалась, тобто, була сталою протягом періоду 2021-2023 років.
- (88) Отже, вимоги щодо отримання абонентами дозволу на скидання стічних вод, визначені пунктами 5.2 та 5.3 Місцевих правил приймання стічних вод, не застосовувались КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП» до суб'єктів господарювання, підприємств, установ, організацій, фізичних осіб протягом зазначеного періоду, за відсутності нових споживачів, які б мали намір отримати послугу з централізованого водовідведення, що надавалась ПІДПРИЄМСТВОМ.
- (89) Слід зазначити, що КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП» листом від 16.02.2024 № 29 (вх. від 16.02.2024 № 70-01/325) повідомило, що у разі підключення нового абонента (суб'єкта господарювання, підприємства, установи, організації) та укладення з ним договору на послугу з централізованого водовідведення «на разі відмови абонента від

обстеження об'єкту, відбору проби стічних вод на об'єкті, в підключенні даного абонента до системи централізованого водовідведення буде відмовлено» (мова оригіналу).

- (90) Наразі Місцеві правила приймання стічних вод є чинними, а отже, в разі появи нових споживачів (абонентів), які мають намір отримувати від ПІДПРИЄМСТВА послугу з централізованого водовідведення, КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП» можуть бути застосовані до них вимоги, визначені пунктами 5.2 та 5.3 Місцевих правил приймання стічних вод.
- (91) У разі застосування КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП» зазначених вимог до споживачів (абонентів), наслідком таких дій можуть бути понесення додаткових фінансових витрат та затягування у часі початку отримання послуги з централізованого водовідведення.
- (92) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (93) Згідно з частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (94) Враховуючи наведене, дії КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП», які полягають у розробленні Місцевих правил приймання стічних вод в яких передбачена вимога щодо отримання абонентами дозволу на скидання стічних вод, що не відповідає чинному законодавству України, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Враховуючи наведене, відповідно до частини першої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктів 3 та 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами), адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає КОМУНАЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВУ «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП» (ідентифікаційний код юридичної особи – 36410251) такі обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуги з централізованого водовідведення в межах смт Чорнухи Лубенського р-ну Полтавської обл., де розташовані мережі централізованого водовідведення, що перебувають у користуванні КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП», що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Про результати розгляду рекомендацій та їх виконання КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП» необхідно повідомити Східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (за адресою: вул. Капітана Володимира Кісельова, 1, м. Полтава, 36014 та на e-mail: khrv@amcu.gov.ua) у **2-місячний строк** з дня їх отримання із наданням копій підтверджуючих документів.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за умов виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито необхідних заходів для усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Голова колегії

Юрій ГЛАДИК